

Berekening van 'milieulekken' voor België

Verscheidene internationale milieuproblemen worden aangepakt via territoriale emissiereductiedoelstellingen. Een voorbeeld hiervan zijn de doelstellingen die in het kader van het Kyoto-Protocol zijn vastgelegd met betrekking tot de reductie van broeikasgassen. Voor de emissies veroorzaakt door de bedrijven houdt dit in dat deze gekoppeld zijn aan de productie. Een dergelijke aanpak kan er echter toe leiden dat sommige bedrijven de kosten hiervan zo hoog inschatten dat ze verkiezen om hun milieubelastende productieprocessen geheel of gedeeltelijk te verhuizen naar landen waar de milieurequirements minder strikt zijn. De 'milieulekken' die op die manier ontstaan, vormen in steeds toenemende mate een onderwerp van discussie op het internationale politieke forum.

Om dergelijke milieulekken in rekening te brengen bij de analyse van de evolutie van de emissies van een land, kan men emissies koppelen aan het binnenlandse gebruik in plaats van aan de binnenlandse productie. Het Federaal Planbureau berekende voor 14 luchtvervuilende pollutanten, waaronder de in het kader van het Kyoto-Protocol belangrijke broeikasgassen, de emissies verbonden met het binnenlandse gebruik in België in de periode 1995-2002, en vergeleek deze met de aan de productie gekoppelde emissies. Het verschil tussen beide benaderingen is gelijk aan de balans van de in de handel geïncorporeerde emissies (het zogenaamde 'milieulek').

Wanneer het milieulek voor een bepaald land een positief teken heeft, betekent dit dat de productie van de in dit land gebruikte producten meer milieubelastend is dan haar eigen totale productie (en vice versa voor een negatief teken). Onze berekeningen tonen aan dat de meerderheid van de waarden, waaronder deze voor de uitstoot van CO₂, negatief waren. Dit betekent dat België in de periode 1995-2002 meer milieubelastende producten produceerde voor de rest van de wereld dan omgekeerd.

Gedurende de beschouwde periode vond er wel een duidelijke verandering plaats. Tegen 2002 werd het mi-

lieulek voor steeds meer pollutanten positief. Een analyse van de Belgische milieuruilvoet, die de relatieve luchtvervuilingsintensiteit van de uitvoer tegenover die van de invoer meet, toont inderdaad aan dat waar in het begin van de periode de uitvoer over het algemeen meer luchtvervuilingsintensief was dan de invoer, dit in 2002 niet langer waar was. Er is over de beschouwde periode een duidelijke tendens waar te nemen waarbij de Belgische invoer meer luchtvervuilingsintensief wordt tegenover de uitvoer. Deze evolutie gaat vergezeld van een duidelijke toename van het aandeel van de invoer van buiten de Europese Unie. Dit zou er kunnen op wijzen dat er in de beschouwde periode sprake was van een door milieu-omstandigheden geïnspireerde internationale verhuizing van milieubelastende productieve activiteiten naar plaatsen buiten de EU-15, waar de milieuregels minder strikt zijn. De beschikbare gegevens laten ons evenwel niet toe om na te gaan of verschillen in milieuregelgeving effectief een belangrijke beweegreden waren voor de vastgestelde veranderingen in de handelsstromen.

Het FPB plant in de nabije toekomst een update van de onderliggende gegevens (onder meer van de milieurekeningen), zodat zal kunnen nagegaan worden of de tussen 1995 en 2002 waargenomen evolutie een robuuste trend aangeeft of eerder een tijdelijk fenomeen is.

Quantifying environmental leakage for Belgium

Working Paper 19-08,
Adja Awa Sissoko, Guy Vandille, oktober 2008

De publicatie kan geraadpleegd en gedownload worden op www.plan.be

Voor meer informatie:

Guy Vandille, gv@plan.be, tel. 02 507 73 65
Adja Awa Sissoko, as@plan.be, tel. 02 507 74 34